

ODLOČBA SVETA**z dne 19. decembra 2006**

**o posebnem programu, ki ga bo s pomočjo neposrednih ukrepov
izvajalo Skupno raziskovalno središče
v okviru Sedmega okvirnega programa
Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom)
za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)**

(2006/977/Euratom)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti člena 7 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta¹,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²,

po posvetovanju z Znanstveno-tehničnim odborom in svetom guvernerjev Skupnega raziskovalnega središča,

¹ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

² UL C 185, 8.8. 2006, str. 10.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 7 Pogodbe se Sklep Sveta 2006/970/Euratom z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)¹ (v nadaljnjem besedilu "okvirni program") izvaja s posebnimi programi, v katerih so določena podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidena potrebna sredstva.
- (2) Skupno raziskovalno središče (JRC) bi moralo izvajati raziskave in usposabljanje, in sicer s tako imenovanimi neposrednimi ukrepi v okviru posebnega programa JRC, s katerim se izvaja okvirni program Euratom.
- (3) Pri izpolnjevanju svojih nalog bi moralo Skupno raziskovalno središče uporabnikom zagotoviti znanstveno in tehnično podporo pri oblikovanju politike EU, zagotoviti podporo izvajanju in spremljanju obstoječih politik in se odzivati na nove politične zahteve. Da bi izpolnilo svojo nalogo, bi moralo JRC izvajati raziskave, ki so visoke in evropsko primerljive kakovosti, ter hkrati ohraniti lastno raven znanstvene odličnosti.
- (4) Pri izvajanju tega posebnega programa naj bo poudarek na spodbujanju mobilnosti in usposabljanja raziskovalcev ter inovacijam v Skupnosti. Skupno raziskovalno središče bi moralo zlasti zagotavljati ustrezno usposabljanje na področju jedrske varnosti in zaščite.

¹ UL L 400, 30.12.2006.

- (5) Ta posebni program bi se moral izvajati na prožen, učinkovit in pregleden način ter pri tem upoštevati ustrezne potrebe uporabnikov Skupnega raziskovalnega središča in politik Skupnosti ter zaščito finančnih interesov Skupnosti. Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru programa, bi se morale po potrebi prilagoditi tem potrebam ter znanstvenemu in tehnološkemu razvoju, usmerjene pa bi naj bile k doseganju znanstvene odličnosti.
- (6) Za raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega programa, bi morala veljati tudi pravila okvirnega programa ES za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu "pravila za udeležbo in razširjanje"), ki se nanašajo na neposredne ukrepe.
- (7) Za izvajanje tega programa je poleg sodelovanja v okviru Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ali pridružitvenega sporazuma smotrno tudi mednarodno sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, zlasti na podlagi členov 2(h), 101 in 102 Pogodbe.
- (8) V okviru dejavnosti širitve in povezovanja Skupno raziskovalno središče spodbuja vključevanje organizacij in raziskovalcev iz novih držav članic v svoje dejavnosti, zlasti pri izvajanju znanstvenih in tehnoloških elementov pravnega reda EU, pa tudi večje sodelovanje z organizacijami in raziskovalci iz držav pristopnic in držav kandidatk. Predvideno je tudi postopno odpiranje k sosednjim državam, predvsem na področju prednostnih tem evropske politike sosedstva.

-
- (9) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (10) JRC bi moralo s konkurenčnimi dejavnostmi še naprej zagotavljati dodatne vire; ti vključujejo prispevek k posrednim ukrepom okvirnega programa, delo tretjih oseb in v manjši meri izkoriščanje intelektualne lastnine.
- (11) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, kar se da učinkovit in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti, in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami.

- (12) Treba bi bilo sprejeti ustrezne ukrepe – sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti – za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo (ES, Euratom) št. 1605/2002 in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti¹, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi², in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)³.
- (13) Komisija bi morala pravočasno pripraviti neodvisno oceno v zvezi z dejavnostmi, ki se izvajajo v okviru tega programa,

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

¹ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

² UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

³ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

Člen 1

Posebni program, ki ga bo z neposrednimi ukrepi na področju raziskav in usposabljanja izvajalo Skupno raziskovalno središče, v nadaljnjem besedilu "posebni program", se sprejme za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2011.

Člen 2

Posebni program določa dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča na jedrskem področju, ki podpirajo celoten obseg raziskovalnih dejavnosti, ki se izvajajo v nadnacionalnem sodelovanju na naslednjih tematskih področjih:

- (a) ravnanje z jedrskimi odpadki in vpliv na okolje,
- (b) jedrska varnost,
- (c) jedrska zaščita.

Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so določeni v Prilogi.

Člen 3

V skladu s členom 3 okvirnega programa znaša znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, 517 milijonov EUR.

Člen 4

1. Vse raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, se izvedejo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

Člen 5

1. Posebni program se izvaja z neposrednimi ukrepi, ki so določeni v Prilogi II k okvirnemu programu.
2. Za ta posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje, ki se nanašajo na neposredne ukrepe.

Člen 6

1. Komisija za izvajanje posebnega programa izdela večletni delovni program, v katerem natančno določi cilje ter znanstvene in tehnološke prednostne naloge iz Priloge ter časovni raspored izvajanja.
2. Večletni delovni program upošteva ustrezne raziskovalne dejavnosti, ki jih izvajajo države članice, pridružene države ter evropske in mednarodne organizacije. Po potrebi se program posodablja.

Člen 7

Komisija pripravi neodvisno oceno dejavnosti, ki se izvajajo na področjih posebnega programa, kakor jo določa člen 6 okvirnega programa.

Člen 8

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta odločba je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

PRILOGA

Program JRC-Euratom

1. Cilj

Zagotoviti k uporabnikom usmerjeno znanstveno in tehnično podporo politiki Skupnosti, povezani z jedrsko energijo, zagotoviti podporo izvajanju in spremljanju obstoječih politik ter se na prožen način odzivati na nove zahteve politike.

2. Pristop

Naloga Skupnega raziskovalnega središča je uporabnikom zagotoviti znanstveno in tehnično podporo pri zasnovi, razvoju, izvajanju in spremljanju politik Skupnosti in si pri tem še naprej prizadevati za ohranitev vodilnega položaja evropskih raziskav. Pri nalogah JRC je poudarjena tudi zahteva, da JRC v tesnem sodelovanju z industrijo in drugimi organi izvaja visoko kakovostne raziskovalne dejavnosti in razvija mreže z javnimi in zasebnimi institucijami v državah članicah. Obe razsežnosti sta prisotni pri vseh dejavnostih JRC, vendar imata različen pomen, ki sega od neposredne podpore službam Komisije do osnovnih raziskav, ki se izvajajo na široki evropski ali mednarodni ravni.

Jedrske dejavnosti JRC so usmerjene v izpolnjevanje zahtev iz Pogodbe Euratom na področju raziskav in razvoja ter v podporo tako Komisiji kot tudi državam članicam na področju zaščitnih ukrepov in neširjenja, ravnanja z odpadki, varnosti jedrskih naprav in gorivnega ciklusa, radioaktivnosti v okolju in zaščite pred sevanjem.

Cilj tega posebnega programa je razvijati in zbirati znanje, zagotoviti ključne znanstvene in tehnične podatke ter podporo varnosti/zaščiti in zanesljivosti, trajnosti in nadzoru jedrske energije, vključno z oceno inovativnih/prihodnjih sistemov. S sodelovanjem pri posrednih ukrepih okvirnega programa se bo poskušalo kar najbolj povečati dopolnjevanje z institucionalnim delovnim programom iz oddelka 3 v nadaljevanju.

Na jedrskem področju je trenutno eden izmed glavnih problemov izguba znanja, strokovnega znanja in zlasti tehnologije in inženiringa za ravnanje z radioaktivnimi snovmi in polji sevanja. JRC bo še naprej delovalo kot evropsko referenčno središče za razširjanje informacij, usposabljanje in izobraževanje mladih znanstvenikov; hkrati si bo tudi prizadevalo drugim raziskovalcem zagotoviti dostop do svojih infrastruktur in na ta način ohranjati jedrsko strokovno znanje v Evropi.

Drugi cilj bo nadaljnji razvoj sodelovanja z mreženjem na evropski in svetovni ravni. V tej zvezi bo še zlasti pomembno, da bo JRC lahko sodelovalo v mrežah odličnosti in integriranih projektih.

Poleg tega bo JRC spodbujalo na dejstvih zasnovano razpravo in utemeljeno sprejemanje odločitev glede nabora energetskih virov, da se zadovoljijo evropske potrebe po energiji (vključno z obnovljivimi viri energije in jedrsko energijo).

3. Dejavnosti

3.1. Ravnanje z jedrskimi odpadki in vpliv na okolje

3.1.1. Opredelitev izrabljenega goriva, njegovo skladiščenje in odlaganje

Ravnanje z izrabljenim gorivom in z visoko aktivnimi jedrskimi odpadki vključuje kondicioniranje med prevozom, skladiščenje in odlaganje v geološke formacije. Glavni cilj je preprečiti uhajanje radionuklidov v biosfero za zelo dolgo obdobje. Zasnova, ocena in delovanje sistema umetnih in naravnih pregrad v ustreznem časovnem obdobju so ključnega pomena za doseg te ciljev in so med drugim odvisni od obnašanja goriva.

JRC si prizadeva pridobiti podatke o dolgoročnem obnašanju izrabljenega goriva in razviti metode za zanesljivo oceno umetnih sistemov s poudarkom na neoporečnosti embalaže odpadkov in primerjavi meril za odločanje, ki temeljijo na oceni tveganja.

Laboratorijski eksperimenti o obnašanju goriva v reprezentativnih pogojih bodo zagotovili ustrezen prispevek k modelom za dolgoročno napovedovanje in omogočili njihovo potrjevanje. JRC bo tudi sodelovalo pri različnih evropskih prizadevanjih za varno odlaganje odpadkov in aktivno podpiralo prenos znanja med različnimi državami.

3.1.2. Ločevanje, pretvorba in kondicioniranje

Glavna izziva tega programa ostajata tako optimalizacija ločevanja goriva, pri katerem se ločijo dolgoživi radionuklidi, kot tudi proizvodnja in opredelitev varnih in zanesljivih goriv oziroma tarč za pretvorbo aktinidov.

Raziskovanju teh alternativnih strategij za ravnanje z odpadki je še vedno posvečena velika pozornost, saj bi te občutno zmanjšale dolgoročno nevarnost odlaganja odpadkov. Pri pretvorbi pridejo poleg posebnih objektov za zgorevanje aktinidov v poštev tudi hitri in termični reaktorji. Večina predlaganih konceptov za prihodnje reaktorske sisteme vključuje tako selektivno ločevanje radionuklidov.

Zaradi močnega zmanjšanja količine dolgoživih radionuklidov in občutnega zmanjšanja obsega objektov za ravnanje z odpadki bo razvoj inertnih matrik za kondicioniranje visoko aktivnih jedrskih odpadkov dolgoročno predstavljal ključno izboljšavo pri ravnanju z jedrskimi odpadki.

JRC bo upravljalo nove objekte za napredne procese ločevanja ter za proizvodnjo goriv in tarč (laboratorij za nižje aktinide – "Minor Actinide Laboratory") na tem področju. Prav tako bo izvajalo testiranja sevanja na tarčah in gorivih ter zagotavljalo osnovne jedrske podatke za pretvorbo. Nenazadnje se bo na podlagi študij korozije in izluževanja določila kemična obstojnost matrik za kondicioniranje aktinidov.

3.1.3. Osnovne raziskave aktinidov

Cilj osnovnih raziskav je zagotoviti osnovno znanje, da bi poglobili razumevanje fizikalnih procesov v jedrskih gorivih (od proizvodjanja energije do ravnanja z odpadki), so pa tudi tesno povezane z usposabljanjem in izobraževanjem. Ukrepi v okviru osnovnih raziskav bodo umerjeni v termofizikalne lastnosti materialov, površinske lastnosti sistemov, ki vsebujejo aktinide, ter osnovne fizikalne in kemične lastnosti.

Objekti JRC, kot na primer laboratorij uporabnikov aktinidov ("Actinide User Laboratory"), bodo še naprej gostili znanstvenike, zlasti z evropskih univerz.

3.1.4. Jedrski podatki

Zaradi predlaganih zasnov posebnih naprav za zgorevanje nižjih aktinidov in naprednih konceptov za proizvodnjo jedrske energije nastajajo nove zahteve po veliko bolj natančnih jedrskih podatkih.

JRC bo izvajalo meritve jedrskih podatkov za ravnanje z jedrskimi odpadki. Zaradi najnovejšega tehnološkega razvoja so se zmogljivosti za merjenje močno izboljšale. JRC podpira tudi pomembno prizadevanje pri razvoju temeljne jedrske teorije za simuliranje reakcij, ki eksperimentalno niso izvedljive.

Meroslovje radionuklidov dopolnjuje te dejavnosti z meritvami za izboljšanje podatkov o jedrskem razpadu cepljivih snovi in cepitvenih produktov. Za potrditev teorij in modelov, na katerih temelji ureditev varstva pred sevanjem, so potrebni tudi natančni eksperimentalni podatki.

3.1.5. Medicinske aplikacije, ki temeljijo na jedrskih raziskavah

Iz jedrskih zmogljivosti JRC in njegovega strokovnega znanja izhajajo številne uporabe v medicini. Temeljijo na raziskavah za proizvodnjo novih izotopov, razvoju kliničnih referenčnih materialov in podpori novim metodam za zdravljenje raka. JRC namerava narediti te aplikacije dostopne za uporabo v bolnišnicah in farmacevtski industriji.

3.1.6. Merjenje radioaktivnosti v okolju

JRC uporablja svoje strokovno znanje pri analizi sledi za potrditev radioaktivnih izpustov in emisij iz jedrskih naprav. Dejavnosti vključujejo tudi študije speciacije, vzorcev poti v biosferi in radiotoksikologije aktinidov. Zaradi nove dovoljene mejne vrednosti za radionuklide v živilskih sestavinah bo JRC razvilo analitične tehnike in zagotovilo ustrezne referenčne materiale. V sodelovanju z nadzornimi laboratoriji iz držav članic se bo vzpostavila med-laboratorijska primerjava, da bi ocenili primerljivost sporočenih podatkov, pridobljenih s spremljanjem, in podprli uskladitev sistemov za merjenje radioaktivnosti.

3.1.7. Upravljanje znanja, usposabljanje in izobraževanje

Pomembno je, da nove generacije jedrskih znanstvenikov in inženirjev ohranjajo in poglobljajo znanje s področja jedrskih raziskav s pomočjo eksperimentov, rezultatov, razlag in veščin, pridobljenih v preteklosti. To velja zlasti za področja, kjer so se tridesetletne izkušnje z analizo zmogljivosti reaktorjev in njihovo varnostjo zgostile v kompleksna analitična orodja, kot so modeli in računalniške kode. Da bi preprečili morebitno izgubo znanja in pomanjkanje novih znanstvenikov in inženirjev na področju jedrske tehnologije, si bo JRC prizadevalo ohranjati potrebno znanje in v ta namen zagotavljati, da bo to znanje hitro dostopno, ustrezno sistemizirano in dobro dokumentirano. Poleg tega bo spodbujalo razvoj novih znanstvenikov in inženirjev na področju jedrske energije in hkrati poskušalo pritegniti mlade znanstvenike in inženirje s tega področja. Podpiralo bo tudi dejavnosti na področju visokošolskega izobraževanja v Evropi. Prav tako bo JRC prispevalo k razvoju boljše izmenjave informacij glede jedrskih vprašanj, zlasti v povezavi s strinjanjem javnosti, ter v bolj globalnem smislu k razvoju strategij za splošno osveščenost glede vprašanj, povezanih z energijo.

3.2. Jedrska varnost

3.2.1. Varnost jedrskih reaktorjev

Da bi ohranili in izboljšali raven varnosti tako pri jedrskih elektrarnah zahodnega kot tudi ruskega tipa, je treba razviti in potrditi metodologije za oceno varnosti in ustrezna analitična orodja. Izvajale se bodo usmerjene eksperimentalne raziskave, da bi omogočili potrjevanje in preverjanje orodij za oceno varnosti ter izboljšali razumevanje ustreznih fizikalnih pojavov in procesov. JRC je v celoti vključeno v mednarodna prizadevanja za izboljšanje varnosti jedrskih reaktorjev.

3.2.2. Varnost jedrskega goriva pri energijskih reaktorjih v EU

Pri varnosti goriva sta pomembna preprečevanje in ublažitev posledic hipotetičnih nesreč. Glavna vidika teh raziskav zadevata mehansko integriteto gorivnih elementov v času življenjske dobe reaktorja ter odziv goriva na prehodne pogoje in na težke nesreče v reaktorju, vključno s taljenjem jedra.

V tej povezavi JRC sodeluje pri tekoči strategiji za razvoj goriva, ki naj bi izboljšala varnost ter zmanjšala civilne in vojaške zaloge plutonija. JRC bo za testiranje obnašanja in lastnosti goriva uporabilo reaktor z visokim pretokom. Izvedle se bodo tudi meritve lastnosti, ki vplivajo na zmogljivost.

3.2.3. Varno delovanje naprednih sistemov jedrske energije

Na svetovni ravni se v okviru odprtih raziskav preučujejo nove strategije v zvezi z reaktorji, na primer s scenarijem IV. generacije, ki temelji na izčrpnih oceni, ki vključuje vprašanja, povezana z javnostjo, kot so na primer izboljšanje varnosti, zmanjšanje količine odpadkov in povečanje sposobnosti preprečevanja širjenja.

Za JRC je osrednjega pomena, da je v polni meri udeleženo v tej svetovni pobudi, v kateri sodelujejo glavne raziskovalne organizacije, in sicer neposredno in preko usklajevanja evropskih prispevkov. To vključuje samo področja, ki lahko izboljšajo varnost in zaščito pri inovativnih jedrskih gorivnih ciklih, zlasti opredelitev, testiranje in analizo novih goriv. JRC bo obravnavalo uresničevanje ciljev glede varnosti in kakovosti, zahteve glede varnosti in napredno metodologijo ocenjevanja za sisteme. Te informacije se bodo sistematično posredovale zainteresiranim organom držav članic in službam Komisije, zlasti s pomočjo rednih usklajevalnih sestankov.

3.3. Jedrska zaščita

3.3.1. Zaščitni ukrepi na jedrskem področju

Neširjenje orožja postaja vse pomembnejša razsežnost; za ohranjanje varnosti državljanov EU je bistveno, da so potrebne zmogljivosti dostopne tudi v prihodnje. Dejavnosti JRC na tem področju vključujejo tehnično podporo službam Komisije v okviru Pogodbe Euratom in IAEA (Mednarodni agenciji za atomsko energijo) v okviru Pogodbe o neširjenju. Prizadevalo si bo povečati avtomatizacijo in izboljšati orodja za analizo informacij, da bi zmanjšalo tako obremenitev inšpektorjev kot tudi breme jedrske industrije.

Čeprav ima JRC več kot 30 let izkušenj s podpiranjem Euratoma in pogodb o neširjenju, so za izvajanje razvijajočih se politik zaščitnih ukrepov še vedno nujne tehnične inovacije in izboljšave. Medtem ko se bodo dejavnosti JRC razvijale z namenom uresničitve teh ciljev, bodo še naprej vključevale tehnologije za preverjanje in odkrivanje, pa tudi za obvladovanje in nadzor, merilne metode za jedrske snovi, proizvodnjo jedrskih referenčnih materialov ter zagotavljanje usposabljanja, zlasti za inšpektorje IAEA in Komisije.

3.3.2. Dodatni protokol

Dodatni protokol naj bi preprečeval neprijavljene jedrske dejavnosti. Njegovo izvajanje zahteva številne tehnike, ki se razlikujejo od tistih, ki se uporabljajo pri preverjanju računovodstva jedrskih snovi. Zahteva izčrpen opis jedrskih dejavnosti posamezne države, bolj obsežna pojasnila glede lokacij in bolj raznolike zahteve glede inšpekcij. Te lahko vključujejo spremljanje od daleč in spremljanje dejavnosti zunaj meja objektov ter analizo delcev iz okolja kot orodje za odkrivanje neprijavljenih jedrskih dejavnosti.

JRC si prizadeva vzpostaviti spremljanje prenosov jedrskih snovi v realnem času in integrirano analizo podatkov. Osredotočeno bo zlasti na razvoj in potrjevanje orodij za analizo informacij in na metodologijo, temelječo na analizi sistemov.

3.3.3. Pridobivanje informacij o jedrskem neširjenju iz prosto dostopnih virov

Zaradi podpore službam Komisije ter sodelovanja z IAEA in organi držav članic bo JRC nadaljevalo s sistematičnim zbiranjem in analizo informacij o vidikih jedrskega neširjenja (po možnosti vključno z drugimi vrstami orožja za množično uničevanje in nosilnimi sistemi) iz različnih virov (internet, strokovna literatura, podatkovne baze). Te informacije bodo podlaga za poročila o državah, kadar se bo natančno spremljal razvoj jedrskih dejavnosti ter uvoza in/ali izvoza jedrske opreme in tehnologije, tako neposredne kot tiste z dvojno rabo, v določenih državah. Te informacije iz prosto dostopnih virov se bodo podprle s satelitskimi posnetki. V podporo tem dejavnostim bo JRC še naprej razvijalo večjezikovno iskanje po spletu, upravljanje znanja in tehnologije za iskanje podatkov.

3.3.4. Boj proti nedovoljenemu prometu z jedrskimi snovmi, vključno z jedrsko forenzično analizo

Odkrivanje in prepoznavanje nezakonito prepeljanih ali skladiščenih jedrskih snovi je odločilnega pomena pri preprečevanju nedovoljenega prometa. Jedrska forenzična znanost zagotavlja namige o izvoru zaseženih snovi. Pomembno vprašanje ostaja, kako se odzvati v primeru, ko se odkrijejo take snovi. Na področju jedrske forenzike in nedovoljenega prometa bo JRC okrepilo sodelovanje z nacionalnimi organi in mednarodnimi organizacijami (ITWG, IAEA itd.)

Etični vidiki

Med izvajanjem tega posebnega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki iz njega izhajajo, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem med drugim sodijo načela iz Listine EU o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti kot tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in najnovejšimi različicami ustreznih mednarodnih konvencij in kodeksov ravnanja, npr. Helsinško deklaracijo, Konvencijo Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisano v Oviudu 4. aprila 1997, in njenimi dodatnimi protokoli, Konvencijo ZN o otrokovih pravicah, Splošno deklaracijo o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencijo ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodno pogodbo o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo ter ustreznimi resolucijami Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah (od 1998).

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevanja etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS o varstvu živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene, zahteva, da morajo biti vsi poskusi načrtovani tako, da se izognemo povzročanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim, z uporabo najmanjšega števila živali, uporabo živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti ter povzročanjem najmanjše možne bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb. Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti.

Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.
